

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10693 - Processos i Contextos Educatius / 20
Titulació	Màster Universitari de Formació del Professorat
Crèdits	3
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Gemma Tur Ferrer gemma.tur@uib.es	10:00	12:00	Divendres	04/09/2018	30/07/2019	Despatx 1

Contextualització

PROFESSORAT

Gemma Tur és professora associada del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació i col·labora en recerca en el Grup GITED de la UIB en l'àmbit de Tecnologia Educativa.

ASSIGNATURA

L'assignatura "Processos i contextos educatius", juntament amb la de "Característiques organitzatives i curriculars de les etapes i dels centres d'ensenyament secundari" i la de "Interacció i convivència a l'aula", forma part del mòdul "Processos i contextos educatius", que amb els mòduls "Aprentatge i desenvolupament de la personalitat" i " Societat, família i educació", s'inclou en el bloc genèric dels Màster en Formació del Professorat".

D'entre els objectius del màster aquesta assignatura es relaciona directament amb els següents:

- * Planificar i desenvolupar el currículum en el marc del centre educatiu.
- * Dissenyar espais i processos d'ensenyament aprenentatge.
- * Desenvolupar processos de tutoria individual i grupal de forma coordinada amb els altres agents educatius.
- * Conèixer i analitzar de forma crítica la professió docent en l'actualitat i les concepcions personals sobre la mateixa.
- * Conèixer les institucions i els models de formació permanent, la investigació i la innovació educatives.

Requisits

Els únics requisits que s'han de satisfer són els generals d'admissió al màster.

Guia docent

L'assignatura té un caràcter de formació bàsica i genèrica i, per tant, no té requisits essencials ni recomanables.

Competències

Específiques

- * Analitzar i qüestionar les pròpies concepcions sobre els diferents aspectes relacionats amb la professió docent (41) .
- * Participar en la definició del projecte educatiu i en les activitats generals del centre atenent a criteris de millora de la qualitat, atenció a la diversitat, prevenció de problemes d'aprenentatge i de convivència (39) .
- * Participar en la planificació i el desenvolupament del currículum en el centre docent a través dels diversos processos i instruments d'elaboració del mateix (19) .
- * Exercir la tutoria individual i grupal dels alumnes, col·laborant amb el Departament d'Orientació i altres docents del centre i, si escau , amb els diferents agents d'intervenció socioeducativa (31) .
- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge que, basant-se en el treball individual i cooperatiu, facilitin l'aprenentatge de la matèria i fomentin l'educació en valors, la igualtat de drets, la ciutadania, el respecte als drets humans i la contribució individual i col·lectiva a la sostenibilitat social i ambiental (27) .
- * Conèixer les institucions, models i vies per a la formació permanent, la investigació i la innovació educatives, valorant aquests com una necessitat inherent a l'exercici professional (44) .

Genèriques

- * Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribueixin a fer el centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estigui situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació dels estudiants de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge (8) .
- * Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge amb especial atenció a l'equitat l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que facilitin la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible (5) .
- * Conèixer els processos d'interacció i comunicació en l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per a fomentar l'aprenentatge i la convivència en l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes (7) .
- * Informar i assessorar a les famílies sobre procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels seus fills (11) .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

El temari es desplega en tres grans blocs de continguts.

Continguts temàtics

- Bloc 1. Els contextos o àmbits educatius i els problemes transversals al sistema educatiu
  - 1.1. Principals problemàtiques que afecten el sistema educatiu.

Guia docent

1.2. Els contextos o àmbits educatius de la societat contemporània. L'educació formal, no formal i informal.

1.3. Les relacions entre els contextos o àmbits educatius.

1.4. Les TIC al centre educatiu.

Bloc 2. Disseny i desenvolupament i avaluació del currículum per competències

2.1. Nivells de concreció curricular: del currículum oficial a la programació.

2.2. El desplegament del currículum. El treball per competències.

2.3. L'avaluació del procés d'ensenyament i aprenentatge.

Bloc 3. El nou perfil del professorat

3.1. Les funcions del professorat a la LOMCE.

3.2. Les funcions socioeducatives de l'educació i del professorat.

3.3. Competències professionals dels docents.

3.4. La formació permanent del professorat.

Metodologia docent

S'exposarà el contingut teòric dels temes a través de classes teòriques (grup gran), seguint diversos textos, material audiovisual i lectures de referència que serviran per a fixar els coneixements lligats a les competències previstes. Aquestes classes donaran pas a debats i a classes pràctiques en les quals s'aplicaran els continguts adquirits a situacions i contextos reals a partir de resolució de problemes, comentaris de textos, etc., amb la qual cosa es permetrà a l'alumnat d'iniciar-se i desenvolupar les competències previstes.

El professorat proposarà la realització d'activitats de treball en grup i individuals per a la realització de les quals tendran el suport del docent.

Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura forma part del projecte Campus Extens, dedicat a l'ensenyament flexible i a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a l'ensenyament universitari. Així, mitjançant la plataforma de teleeducació Moodle l'alumne tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb el professor, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics i enllaços a Internet i propostes de pràctiques de treball autònom.

Activitats de treball presencial (0,72 crèdits, 18 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals amb participació de l'alumnat	Grup gran (G)	La finalitat d'aquestes sessions és posar a l'abast de l'alumnat els fonaments teòrics i la seva aplicació en la pràctica docent mitjançant l'exposició per part del professor/a dels continguts de l'assignatura amb el suport de material audiovisual (vídeo, presentacions en PowerPoint, etc.). Es fomentarà la intervenció de l'alumnat en aquestes classes on es presentaran els continguts teòrics mitjançant la discussió en gran i mitjà grup, la realització d'activitats pràctiques relacionades amb els continguts presentats i la posada en comú dels diferents punts de vista a partir de les explicacions del professor i del material complementari que s'aporti.	8

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Pràctiques en grups	Grup gran (G)	En aquestes sessions es combinarà l'aprenentatge individual i l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant la distribució de l'alumnat en petits grups. Entre les tasques que es proposaran hi figuraran: - Debats a l'aula. - Anàlisi i comentari de documents i materials. - Presentació de situacions i estudi de casos i posterior anàlisi. - Anàlisi de documents audiovisuals.	6
Classes pràctiques	Treball de grup	Grup gran (G)	En el marc de les classes pràctiques l'alumnat, organitzat en petits grups, iniciarà un treball o recerca. Aquest treball tindrà dues fases, una presencial i una no presencial en la qual els grups continuaran i finalitzaran el treball a presentar.	2
Avaluació	Activitat de síntesi	Grup gran (G)	A la darrera sessió, l'alumnat haurà de realitzar una activitat de síntesi que demostrï l'assoliment dels continguts treballats i la capacitat de relacionar els diferents blocs del mòdul.	2

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (2,28 crèdits, 57 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Aprofundiment del temari	Prèvia o posteriorment a l'exposició del professor dels temes, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria a través de lectures complementàries, treballs individuals de planificació i reflexió, recerca documental, etc. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà a cada tema, les fonts que s'han de consultar, les quals es posaran a disposició de l'alumnat a l'entorn moodle de campus extens.	30
Estudi i treball autònom individual	Disseny i elaboració de la carpeta d'aprenentatge de l'assignatura	L'alumnat haurà d'elaborar una carpeta d'aprenentatge de l'assignatura que incorporarà una síntesi dels continguts treballats al mòdul, una reflexió sobre l'aprenentatge i les competències assolides, un comentari i valoració sobre un text o document audiovisual i el treball de grup que se'ls proposarà a principi de curs. Les instruccions precises per a la realització d'aquesta carpeta d'aprenentatge es proporcionaran a l'inici del curs.	15
Estudi i treball autònom en grup	Treball de grup	Una vegada formats els grups i iniciat el treball en el marc de les sessions pràctiques, els equips de feina planificaran de manera autònoma els moments de trobada fora de l'horari de les classes presencials i la distribució de la tasca entre els diferents integrants.	12

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Observacions:

1. Per a poder avaluar positivament l'assignatura, caldrà que l'alumne obtengui la suficiència en cadascuna de les parts -treball en grup, carpeta d'aprenentatge i examen- de forma independent i haver assistit com a mínim al 70% de les sessions, participant i implicant-se en el desenvolupament d'aquestes de forma satisfactòria.
2. Totes les activitats obligatòries tenen una data límit de lliurament que s'especificarà a l'inici del curs.
3. Qualsevol actitud que obstaculitzi les dinàmiques d'aula podrà tenir repercussió sobre la nota final de l'assignatura, podent arribar a ser motiu de desqualificació.
4. El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; en aquest cas l'estudiant s'haurà de matricular novament el següent curs acadèmic per a poder superar l'assignatura.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'alguns dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes magistrals amb participació de l'alumnat

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	La finalitat d'aquestes sessions és posar a l'abast de l'alumnat els fonaments teòrics i la seva aplicació en la pràctica docent mitjançant l'exposició per part del professor/a dels continguts de l'assignatura amb el suport de material audiovisual (vídeo, presentacions en PowerPoint, etc.). Es fomentarà la intervenció de l'alumnat en aquestes classes on es presentaran els continguts teòrics mitjançant la discussió en gran i mitjà grup, la realització d'activitats pràctiques relacionades amb els continguts presentats i la posada en comú dels diferents punts de vista a partir de les explicacions del professor i del material complementari que s'aporti.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència (es obligada l'assistència a un mínim d'un 70% de les sessions) i la participació en les classes. Portafoli electrònic i altres activitat amb eines TIC

Percentatge de la qualificació final: 10%

Guia docent

Pràctiques en grups

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	En aquestes sessions es combinarà l'aprenentatge individual i l'aprenentatge cooperatiu, mitjançant la distribució de l'alumnat en petits grups. Entre les tasques que es proposaran hi figuraran: - Debats a l'aula. - Anàlisi i comentari de documents i materials. - Presentació de situacions i estudi de casos i posterior anàlisi. - Anàlisi de documents audiovisuals.
Criteris d'avaluació	Es valorarà l'assistència (es obligada l'assistència a un mínim d'un 70% de les sessions) i la participació en les classes. Es valorarà la implicació de l'alumnat en el treball en grups, la capacitat de treball en equip, com també les actituds. Portafoli electrònic: intercanvis de reflexions i comentaris entre alumnes

Percentatge de la qualificació final: 10%

Treball de grup

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	En el marc de les classes pràctiques l'alumnat, organitzat en petits grups, iniciarà un treball o recerca. Aquest treball tindrà dues fases, una presencial i una no presencial en la qual els grups continuaran i finalitzaran el treball a presentar.
Criteris d'avaluació	S'avaluarà el grau de coneixements adquirits per l'alumnat amb el seu treball en equip, tant pel que fa a la presentació, l'estructura dels continguts, l'adequació del treball a l'objectiu anunciat i la qualitat del mateix. Portafoli electrònic i altres activitats amb eines TIC

Percentatge de la qualificació final: 15%

Activitat de síntesi

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	A la darrera sessió, l'alumnat haurà de realitzar una activitat de síntesi que demostrï l'assoliment dels continguts treballats i la capacitat de relacionar els diferents blocs del mòdul.
Criteris d'avaluació	Aquesta activitat requerirà a l'alumne demostrar la seva capacitat de síntesi, aplicació i reflexió envers els continguts treballats a l'assignatura. Es valorarà la correcta exposició dels continguts adquirits i la relació que l'alumne estableixi entre ells, com també la organització i la coherència en la seva exposició. Les preguntes podran requerir el desenvolupament d'un tema, respondre de forma breu a preguntes relacionades amb les competències específiques de l'assignatura, relacionar els continguts presentats en els distints blocs o respondre un cas pràctic. Portafolis electrònic i altres activitat amb eines TIC

Percentatge de la qualificació final: 15%

Disseny i elaboració de la carpeta d'aprenentatge de l'assignatura

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Carpeta d'aprenentatge (no recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà d'elaborar una carpeta d'aprenentatge de l'assignatura que incorporarà una síntesi dels continguts treballats al mòdul, una reflexió sobre l'aprenentatge i les competències assolides, un comentari i

Guia docent

valoració sobre un text o document audiovisual i el treball de grup que se'ls proposarà a principi de curs. Les instruccions precises per a la realització d'aquesta carpeta d'aprenentatge es proporcionaran a l'inici del curs.

Criteris d'avaluació La carpeta d'aprenentatge serà elaborada per parells i es valorarà la planificació, estructura, aspectes formals, capacitat de reflexió, incorporació de totes les activitats requerides i valoració positiva d'aquestes.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Els estudiants disposaran de materials i recursos per al seguiment de l'assignatura, els quals estaran disponibles a l'aula virtual de l'assignatura. Aquests materials es consideraran bibliografia bàsica.

Bibliografia bàsica

- ARNAU, L. & ZABALA, A. (2014). Métodos para la enseñanza de las competencias. Barcelona: Graó.
- DEL CARMEN, L; CODINA, M; GINÉ, N; MENOYO, M.P; PARCERISA, A; QUINQUER; URRUZOLA, M.j i ALTRES. (2004). La planificación didáctica. Barcelona: Graó.
- ESTEVE, J.M. El sistema educativo ante la encrucijada del cambio social: una mirada hacia el futuro. Disponible a <http://www.monografias.com/trabajos32/sistema-educativo-encrucijada-cambio-social/sistema-educativo-encrucijada-cambio-social.shtml>.
- GINÉ, N. y PARCERISA, A (Coord.) (2003). Planificación y análisis de la práctica educativa. Barcelona: Graó.
- IMBERNON, F (2010). Procesos y contextos educativos. Enseñar en las instituciones de educación secundaria. Barcelona: Graó.
- OLIVER, J. (1997). Gestió i Direcció de Centres Escolars. Una introducció. Palma: Universitat de les Illes Balears.
- PERRENOUD, P. (2007). Diez nuevas competencias para enseñar. Invitación al viaje. Barcelona: Graó.
- SANTMARTÍ, N. (2007). Evaluar para aprender. 10 ideas Clave: Barcelona: Graó.
- ZABALA, Z.; ARNAU, L. (2007), 11 Ideas Clave. Cómo aprender y enseñar competencias. Barcelona: Graó.

Bibliografia complementària

- BONALS, J. (1996). El trabajo en equipo de equipo del profesorado. Barcelona: Graó.
- CEBRIÁN, M. (1997): Nuevas competencias para la formación inicial y permanente del profesorado. Revista Electrónica de Tecnología Educativa, 6. Disponible a: <http://www.uib.es/depart/gte/revelec6.html> [Data de consulta: maig de 2009.]
- CANO, E. (2005). Com millorar les competències del docents. Guia per a l'autoavaluació i el desenvolupament de les competències dels professorat. Barcelona: Graó.
- CPR; EOEP; SITE de Badajoz (1997): Guía para la reflexión y la evaluación de lapropia práctica docente. Disponible a: ESTEBARANZ, A. (2001): «La enseñanza como tarea del profesor». A c.
- MARCELO (ed.): La función docente. Madrid. Síntesis, p.103-139.
- IMBERNON, F. (2007). La formación permanente del profesorado. Nuevas ideas para formar en la innovación y el cambio. 10 ideas clave. Barcelona Grao.
- LÓPEZ HERNANDEZ, A. (2007). El trabajo en equipo del profesorado. 14 Ideas clave. Barcelona: Graó
- PERRENOUD, P. (2004). Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Barcelona: Graó.
- PERRENOUD, P. (2007). Diez nuevas competencias para enseñar. Invitación al viaje. Barcelona: Graó
- PUIG ROVIRA, J. (1999). Feina d'educar. Barcelona: Edicions 62
- SCHÖN, D. (1998). El profesional reflexivo. Como piensan los profesionales cuando actúan. Madrid: Paidós.
- ARNAIZ, P.; DÍEZ, M.C; DÍEZ DE ULZURRUN, A; NOTÓ, F; PUIG, J.M. I ALTRES. (2001). La acción tutorial . Barcelona: Graó.

Guia docent

BISQUERRA, R. (Coord.) (2002). La práctica de la orientación y la tutoría . Barcelona: Praxis

MARTIN, E.; TIRADO, V (Coords.) (1996). La Orientación Educativa y Profesional en la Educación Secundaria. Barcelona. ICE de la Universitat de Barcelona/ Horsori.

MARINA, JOSÉ A.; BERNABEU, R. (2007). Competencia social y ciudadana. Madrid: Alianza Editorial.

BARBERÀ, E; MAURI, T; ONRUBIA, J. (Coords.) (2008). Cómo valorar la calidad de la enseñanza basada en las TIC. Pautas e instrumentos de análisis. Barcelona. Graó

MAURI, T.; ONRUBIA, J. (1994). Decisiones sobre metodología didáctica. Cuadernos de Pedagogía .núm. 223, (pág.39-44).

ESCAMILLA, A. (2008). Las competencias básicas. Claves y propuestas para su desarrollo en los centros. Barcelona: Graó.

ESCAMILLA, A. (2009). Las competencias en la programación de aula. Barcelona: Graó.

BARBERÀ GREGORI, E. (2000). Avaluació de l'ensenyament, avaluació de l'aprenentatge. Barcelona: Edebé

MARTÍN GARCÍA, X.; PUIG ROVIRA, JOSEP M^a (2007). Les set competències bàsiques per educar en valors. Barcelona: edit. Graó.

TRILLA, J. (1997). Relaciones entre la educación formal, no formal i la informal. En la educación fuera de la escuela. México. Ariel.

Altres recursos

- LLEI ORGÀNICA 2/2006, de 3 de maig, d'educació («BOE» 106, de 4-5-2006)
- Decret 73/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.
- DECRET 95/2010, de 30 de juliol, pel qual es modifica el Decret 73/2008, de 27 de juny, que estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB 07/08/2010 núm. 116).
- Decret 82 /2008, de 25 de juliol, pel qual s'estableix l'estructura i el currículum del batxillerat a les Illes Balears.
- DECRET 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB 05/10/02 núm. 120) art.69 derogat pel Decret 39/2011 de 29 d'abril (BOIB 05/05/2011 núm. 67).
- Instruccions de la Direcció General d'Administració, Ordenació i Inspecció Educatives sobre l'elaboració de les programacions didàctiques a l'educació primària i a l'educació secundària obligatòria de les Illes Balears per al curs 2009-2010 (01/09/2009).
- ORIENTACIONS per a l'elaboració de la concreció curricular i de les programacions didàctiques. DGAOIE (20/11/2009)
- RESOLUCIÓ del conseller d'Educació i Cultura per la qual s'aproven les instruccions d'organització i funcionament dels centres públics d'educació secundària, per al curs vigent. Disponible a http://weib.caib.es/Normativa/educacio/index_general_.htm